

Проблема СВІДОМОСТІ

Зміст

- ▶ Вступ
- ▶ Види свідомості
- ▶ Функції свідомості
- ▶ Психологічна характеристика свідомості
- ▶ Аналіз розуміння буття у різних мислителів
- ▶ Завантаження свідомості
- ▶ Висновок

СВІДОМІСТЬ

Свідомість - це вища форма відображення об'єктивної дійсності, властива тільки людині.

Свідомість - це специфічна форма життєдіяльності людини, продукт її взаємовідносин з об'єктивною дійсністю

Сучасне трактування свідомості:

Свідомість - це здатність направляти свою увагу на предмети зовнішнього світу і одночасно зосереджуватися на тих станах внутрішнього духовного досвіду, які супроводжують цю увагу; особливий стан людини, в якому йому одночасно доступний і світ і вона сам.

▶ СВІДÓМІСТЬ -

- ▶ це вища форма відображення дійсності, котра властива лише людям і пов'язана з їх психікою, абстрактним мисленням, світоглядом, самосвідомістю, самоконтролем своєї поведінки і діяльності

Прояви (ознаки) свідомості:

особливий,
небіологічний тип
поведінки

мова

Оперування не
наданим наявно
змістом реальності

продукування
того, що не існує
(творчість)

Використання
предметів
культури за
їх призначенням

Цілеспрямування дій та
думок людини

СВІДОМІСТЬ

Знання, розум

Пізнавальна діяльність

Емоційна діяльність

Мотиваційно-вольова діяльність

Чуттєво –
сенситивний
рівень

Позитивний
рівень

Почуття

Афекти

МОТИВИ

потреби

інтереси

здібності

Абстрактний
мислений рівень

радість,
горе,
лють,
тощо

Лють,
жах,
відчай

Чуттєві образи,
понятійні структури

пристрасть

самопочуття

Сучасна структура свідомості

▶ Самосвідомість:

- ▶ Усвідомлення “Я”
- ▶ Самоусвідомлення “Я”

▶ Емоції та почуття:

- ▶ Інтелектуальні
- ▶ Моральні
- ▶ Естетичні
- ▶ Етичні
- ▶ Афекти

▶ Знання:

- ▶ Емпіричні
- ▶ Теоретичні

▶ Воля:

- ▶ Цілепокладання
- ▶ Вибір засобів діяльності

▶ Мислення:

- ▶ Образне
- ▶ Операціональне
- ▶ Раціональне

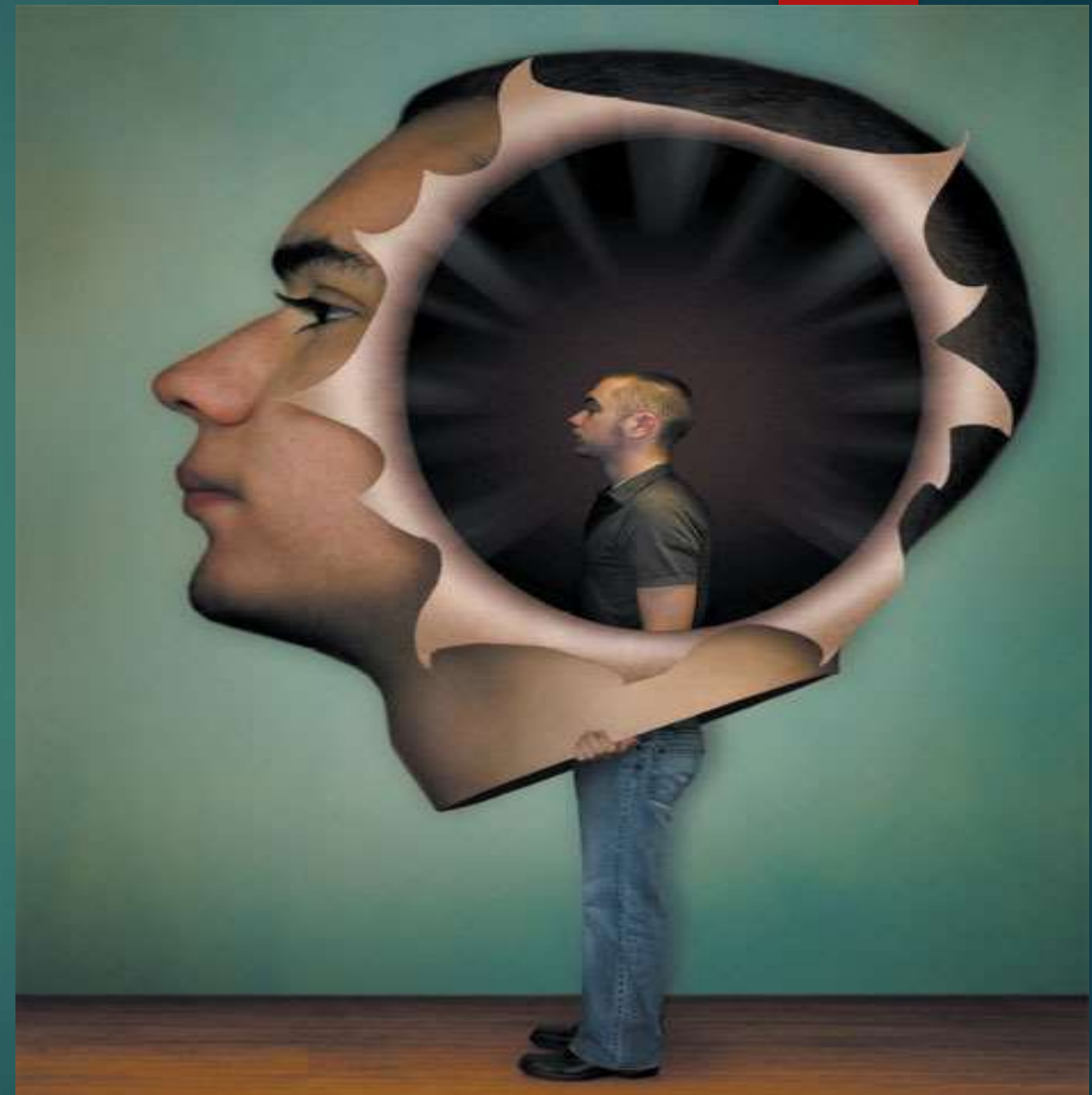
▶ Пам`ять:

- ▶ Моторна
- ▶ Сенсорна
- ▶ Емоційна
- ▶ Образна

Самосвідомість:

- ▶ Є обов'язковим елементом свідомості; без неї людина не змогла б зрозуміти себе, визначити своє місце у світі та вдосконалюватися;
- ▶ Самосвідомість – це діяльність душі людини, її спрямованість на свою внутрішню сутність, діалог «Я» з самим собою.

Сучасні концепції походження свідомості

Релігійна: свідомість є проявом іскри Божої, вкладеної у людину Богом при творенні світу

Концепція єдиного інформаційного поля: свідомість є одним із проявів дії єдиного світового інформаційного поля

Концепція походження людини та свідомості внаслідок розвитку праці: людина і свідомість формуються по мірі розвитку суспільної праці

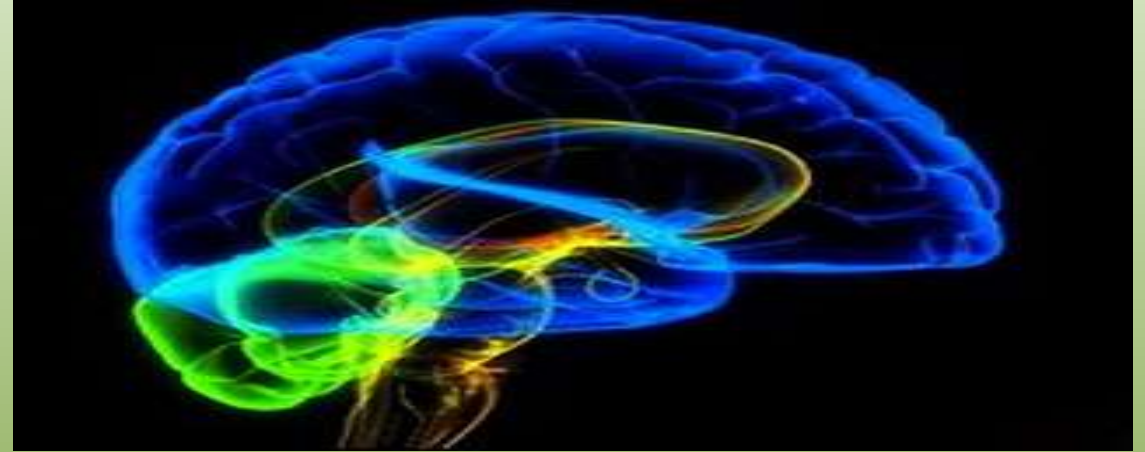
Дуалістична: в основі всіх світових процесів лежать два начала: матеріальне та духовне

Концепція еволюції: свідомість є результатом поступового розвитку живих організмів або форм відображення дійсності

Концепція активно діяльного самопородження свідомості людини на основі прородно-космічних передумов (субстанційна)

Біологічні передумови формування свідомості

▶ 1. Людський мозок з його властивостями

- ▶ 2. Вільні передні кінцівки
- ▶ 3. Особлива будова гортані
- ▶ 4. Прямоходіння

Соціальні передумови формування людини

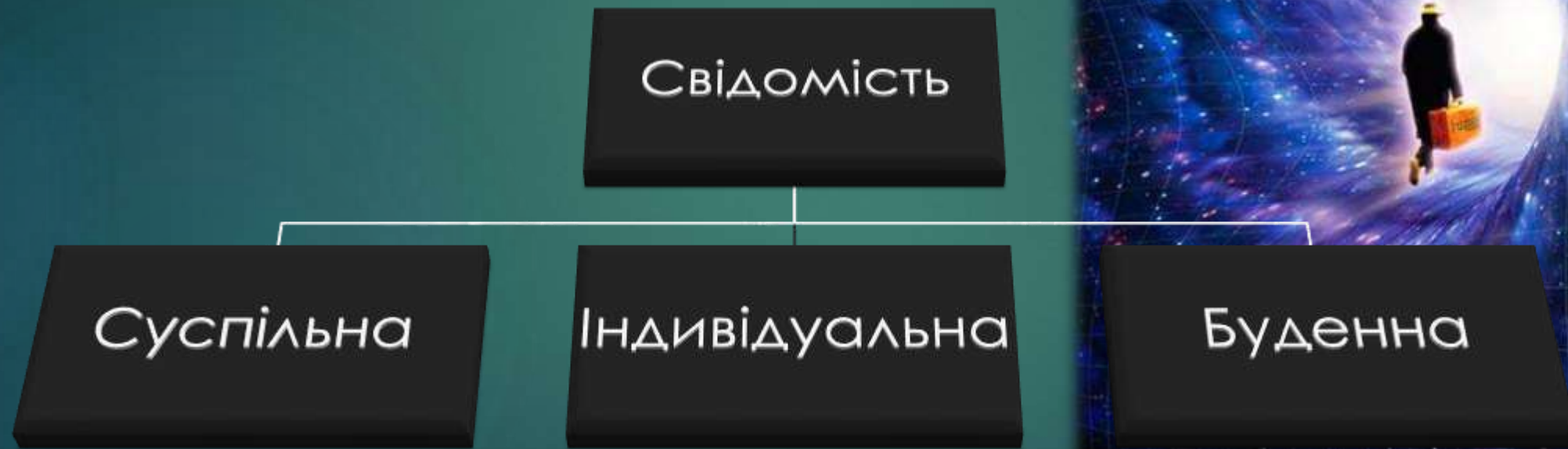
- ▶ 1. Життя в суспільстві, соціумі
- ▶ 2. Спілкування і передача інформації за допомогою мови
- 3. Праця, як цілеспрямована та усвідомлена діяльність людини

Мова є прямим та найгнучкішим способом прояву свідомості. Вона виконує багато функцій, а саме:

- **позначає, називає предмет, явище чи дію**
- **є засобом мислення, засобом виразу предметного змісту знання**
  - **виражає ідеальний зміст свідомості**
- **є засобом спілкування людей, обміну досвідом, переживанням, почуттями**
- **зберігає та передає інформацію для прийдешніх поколінь, тим самим сприяючи соціально-історичному розвитку**

ВИДИ СВІДОМОСТІ

Функції свідомості

Основні

- відображаюча
- керуюча

Другорядні

- логічна
- пізнавальна
- естетична
- моральна

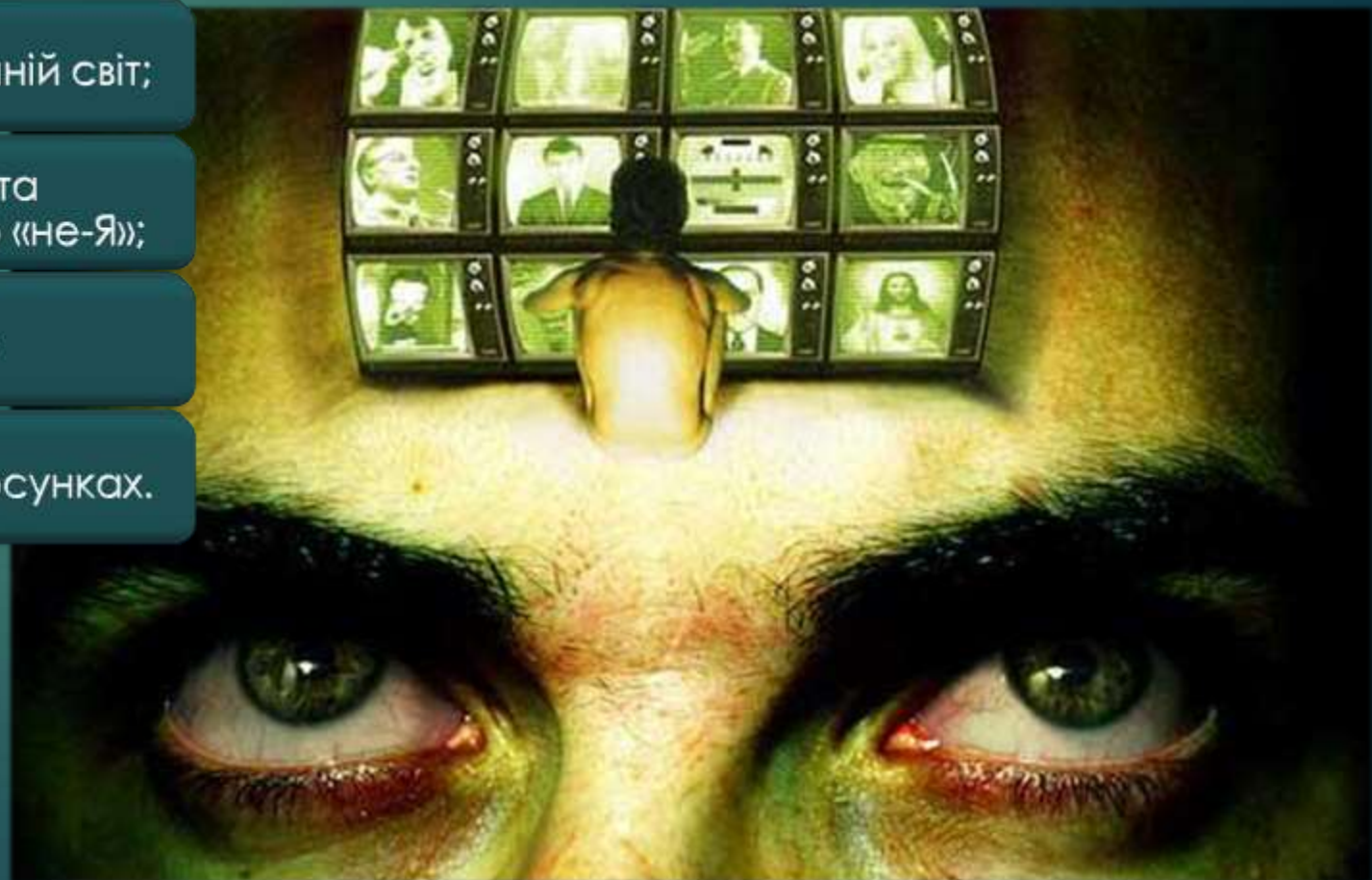
Психологічна характеристика свідомості включає в себе:

«со-знание», тобто сукупність знань про навколишній світ;

закріплене в ньому виразне розрізнення суб'єкта та об'єкта, тобто того, що належить «я» людини і його «не-я»;

забезпечення цілеспрямованої діяльності людини;

наявність емоційних оцінок в міжособистісних стосунках.

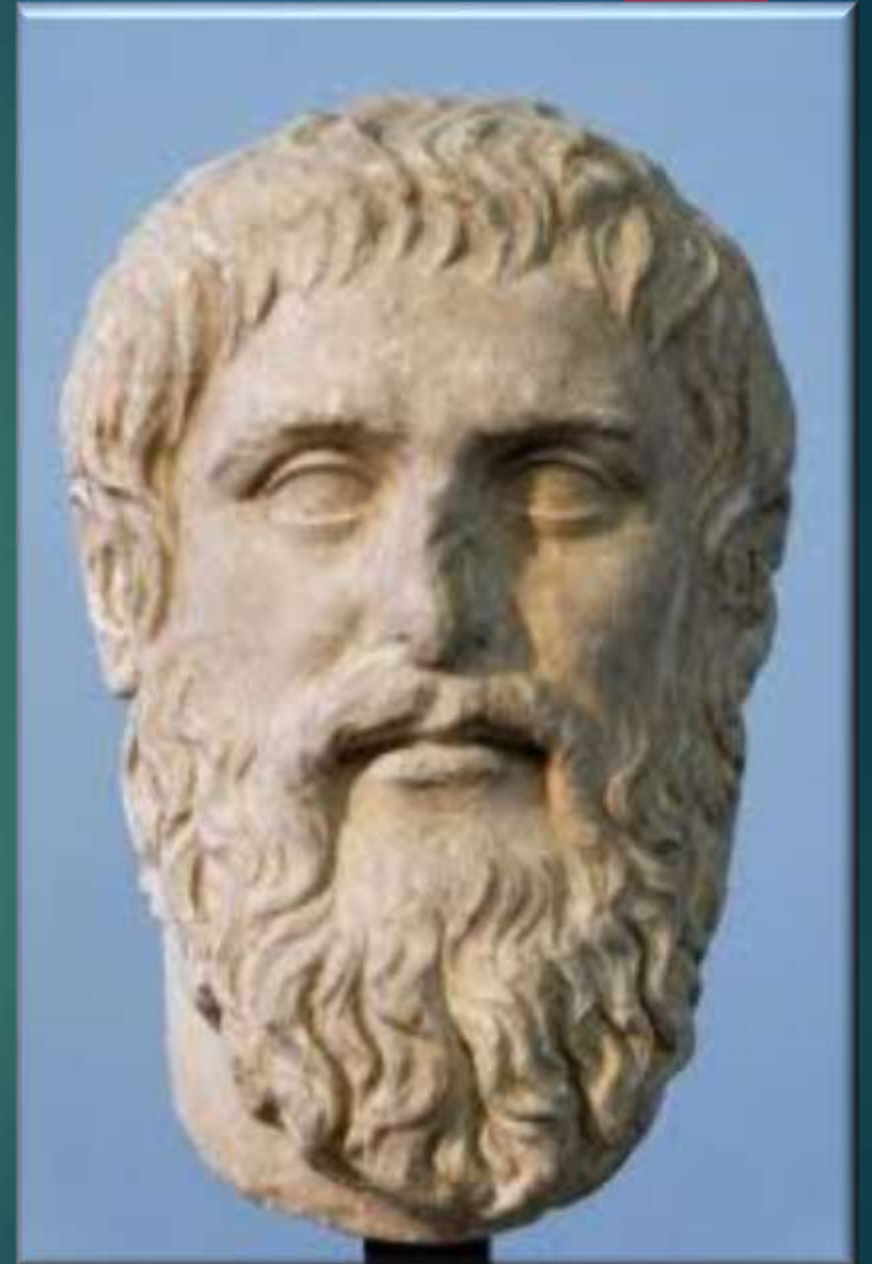

Розуміння свідомості у різних мислителів

Платон (428-347 р. до н.е.) Древньогрецький філософ-ідеаліст, учень Сократа

Свідомість за Платоном являє собою сукупність сигналів, що надходять від органів почуттів

Рене Декарт (1596-1650)
франц. філософ, математик,

Перше, що людина виявляє в собі,
- це його власна свідомість.

Іммануїл Кант (1724-
1804)
нім. філософ

Основою змісту свідомості є не
виведені з досвіду апріорні ідеї.

Георг Вільгельм Фрідріх Гегель (1770-1831)

нім. філософ, об'єктивний
ідеаліст

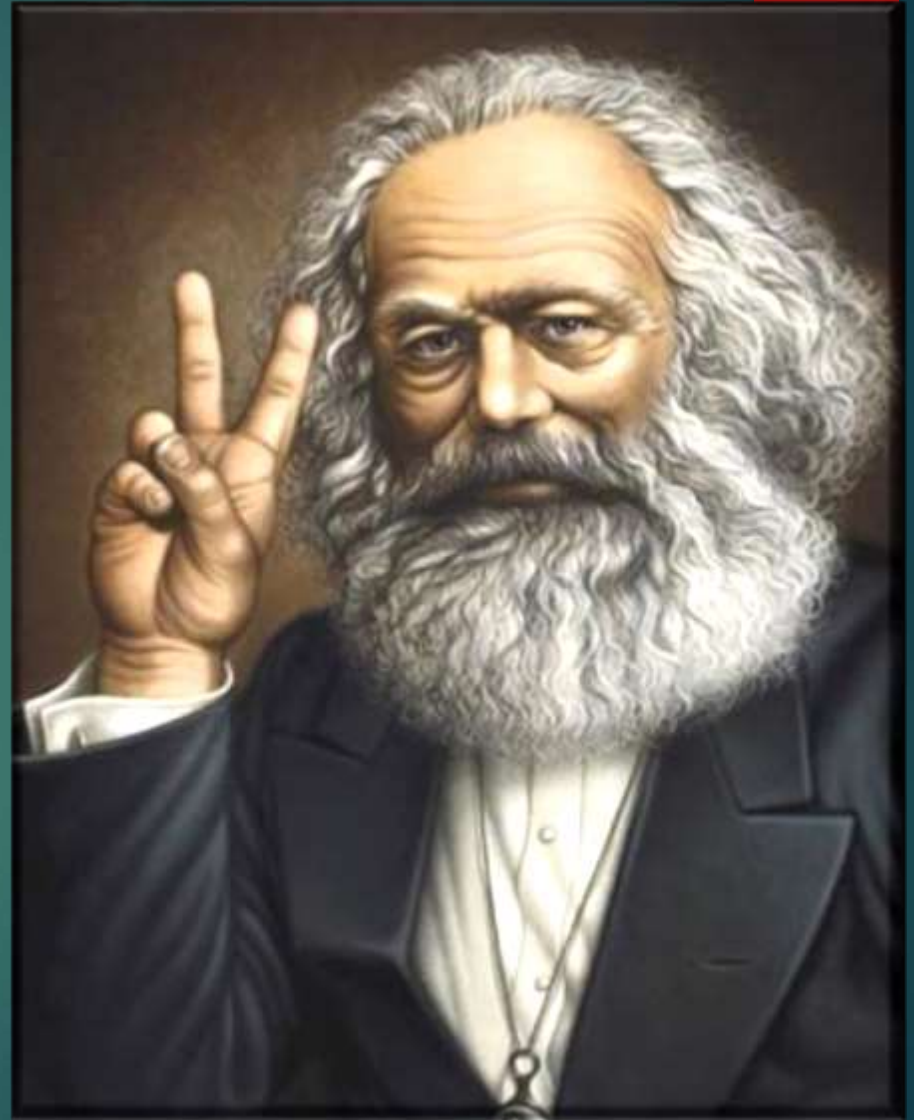
Звичка охоплює всі види і ступені
діяльності духу.

Звичка за Гегелем - це зведена до чистої
ідеальності тілесність, яка властива душі,
як такої.

Маркс Карл (1818-1883)

Не можна відокремити свідомість, мислення від матерії, яка мислить;

Свідомість є похідним від матерії, гранично просто і зрозуміло.

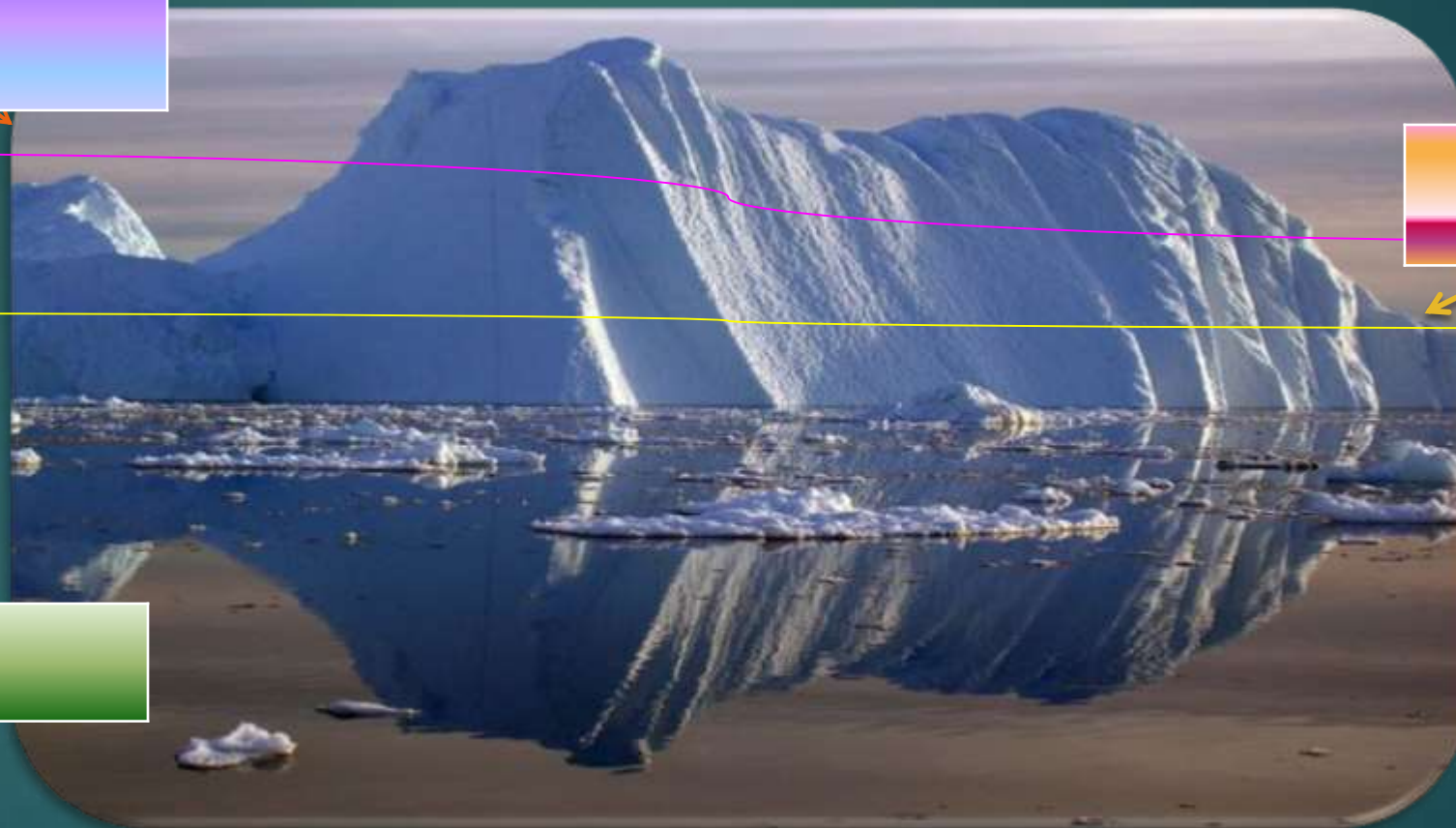

Структура свідомості (за З.Фрейдом)

Надсвідоме

Свідоме

Несвідоме

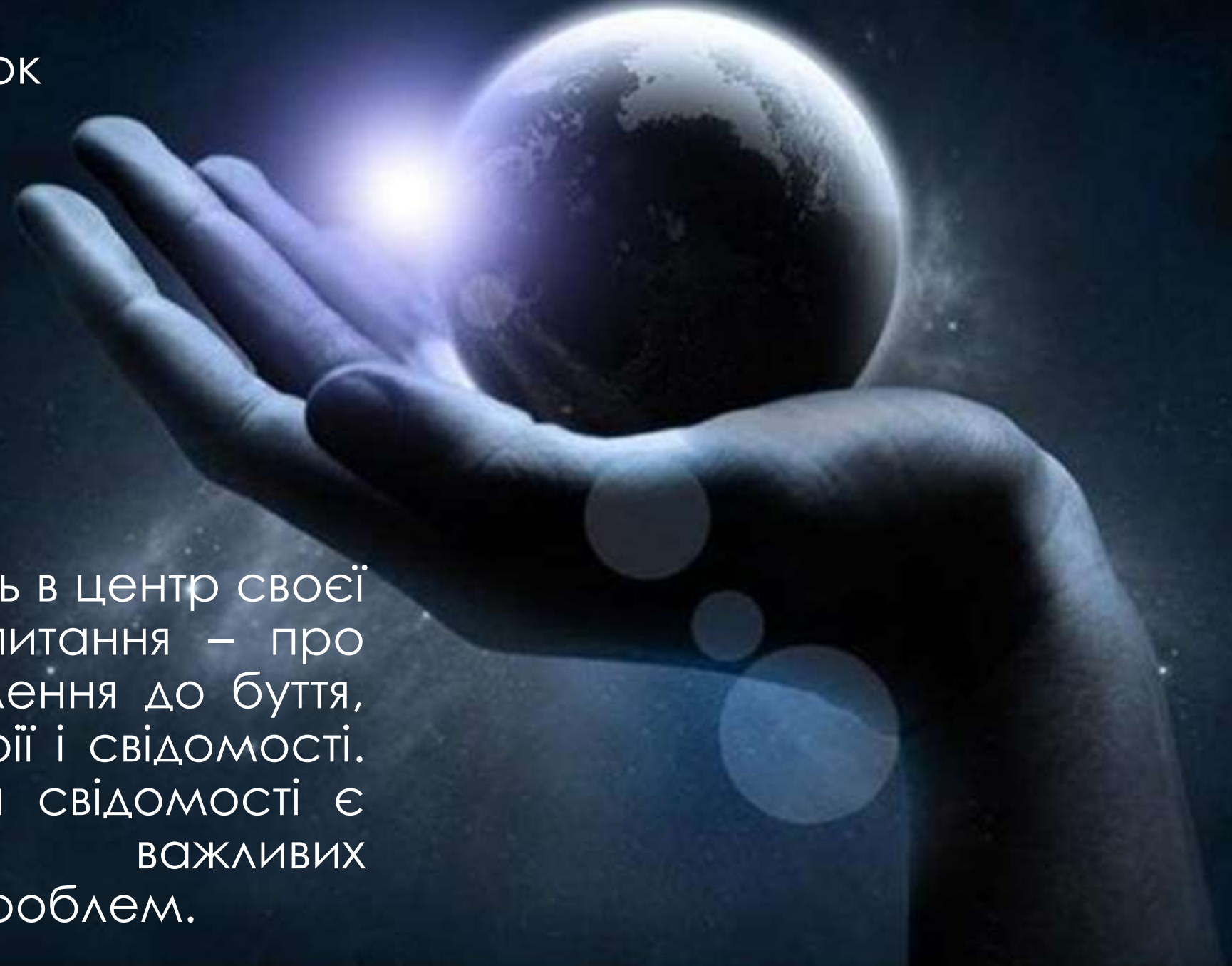
Свідомість за Фрейдом

Структура несвідомого за Фрейдом

- ▶ **Несвідоме** – це та частина психіки, де концентруються несвідомі бажання та витісненні із свідомості ідеї.
- ▶ За змістом несвідоме – прояв двох інстинктів життя: інстинкт самозбереження та сексуальний інстинкт (лібідо).
- ▶ “ **Лібідо** ” – психічна енергія, яка лежить в основі всіх сексуальних проявів індивіда.

Висновок

Філософія ставить в центр своєї уваги основне питання – про відношення мислення до буття, взаємодію матерії і свідомості. Отже, проблема свідомості є однією з важливих філософських проблем.